

УПУТСТВО

**о раду бирачког одбора на бирачком мјесту на којем се спроводи
Пилот пројекат 1 – Аутентификација бирача и трансмисија резултата**

Сарајево, август 2024. године

На основу члана 2.9 став (1) тачке 2. и 8, Изборног закона Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ”, број: 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 51/22, 67/22 и 24/24) а у складу с чланом 10 став (3) и чланом 15. став (5) Упутства о спровођењу пилот пројеката на Локалним изборима 2024. године уз употребу изборних технологија (“Службени гласник БиХ”, број: 31/24), Централна изборна комисија Босне и Херцеговине је на 59. сједници, одржаној 29.08.2024. године, донијела

УПУТСТВО

о раду бирачког одбора на бирачком мјесту на којем се спроводи Пилот пројекат 1 – Аутентификација бирача и трансмисија резултата

Члан 1.

(Примјена)

Упутством о раду бирачког одбора на бирачком мјесту гдје се спроводи Пилот пројекат –Аутентификација бирача и трансмисија резултата (у даљем тексту: Упутство) утврђује се:

- а) начин спровођења пилот пројекта
- б) вријеме и начин предаје техничке опреме за спровођење пилот пројекта изборној комисији
- ц) начин обезбјеђења опреме и начин заштите података бирача и изборних резултата
- д) вријеме и начин тестирања апликација за аутентификацију бирача и трансмисију изборних резултата
- е) поступак инсталирања техничке опреме на бирачком мјесту
- ф) поступак бирачког одбора када оператер не може да настави свој рад на бирачком мјесту
- г) поступак аутентификације бирача
- х) поступак оператера када бирач не може да потврди идентитет путем аутентификације
- и) поступак бирачког одбора код немогућности аутентификације бирача и трансмисије изборних резултата
- ј) начин приступа, овлашћења и додјела корисничких права за рад на апликацији трансмисија изборних резултата
- к) унос података на изборни дан
- л) унос изборних резултата за начелника општине
- м) унос изборних резултата за општинско вијеће/скупштину општине
- н) објава изборних резултата
- о) поврат техничке опреме изборној комисији
- п) поврат техничке опреме Централној изборној комисији Босне и Херцеговине.

Члан 2.

(Појмови)

Поједини изрази коришћени у овом Правилнику значе:

1. „Главни оператер“, је лице које у основној изборној јединици пружа стручну техничку помоћ оператеру у поступку рјешавања свих проблема који настану у процесу спровођења Пилот пројекта;

2. „Оператер“, је лице које користи техничку опрему у процесу Аутентификације бирача и трансмисије изборних резултата;

3. „Сигурни тунел“, је комуникациони систем, успостављен путем телеком оператера у БиХ, који омогућава размјену података с пријеносног рачунара на бирачком мјесту и сервера у Централној изборној комисији БиХ и Агенцији за идентификационе/идентификацијске документе/исправе евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине (IDDEEA) уз пуну заштиту података;

4. „Супервизор“, је лице именовано од стране изборне комисије које у апликацији за „Унос изборних резултата ЈИИС БиХ“ прати унос изборних резултата и мијења изборне резултате у случају погрешног уноса.

Члан 3.

(Спровођење Пилот пројекта)

(1) Техничка опрема омогућава успостављање комуникације апликације за аутентификацију бирача и апликације за трансмисију изборних резултата са сервером Централне изборне комисије БиХ и сервером Агенције за идентификационе/идентификацијске документе/исправе евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине (IDDEEA).

(2) Комуникација из става (1) овог члана се успоставља „Сигурним тунелом“ телеком оператера у Босни и Херцеговини како би сви подаци који буду у поступку рада били заштићени.

Члан 4.

(Предаја техничке опреме изборној комисији)

(1) Централна изборна комисија Босне и Херцеговине, најкасније 10 (десет) дана прије дана одржавања избора, предаје изборној комисији у њеном сједишту техничку опрему за спровођење пилот пројекта.

(2) Изборна комисија је обавезна да приликом пријема изборног материјала обезбиједи једног оператера који ће провјерити исправност опреме, на начин да ће прво провјерити да ли је сва опрема комплетна, те провјерити сваки пријеносни рачунар тако што ће га покренути да ради. Уколико рачунар не може да се покрене да ради, изборна комисија ће одмах обавијестити Централну изборну комисију Босне и Херцеговине о томе.

(3) Централна изборна комисија Босне и Херцеговине је обавезна да, у року од 2 (два) дана, замијени пријеносни рачунар који се не може покренути да ради с новим пријеносним рачунаром.

Члан 5.

(Обезбјеђење опреме и заштита података бирача и изборних резултата)

(1) Изборна комисија је обавезна техничку опрему, након преузимања од Централне изборне комисије БиХ, складиштити у закључаном простору чији кључ је све вријеме код предсједника изборне комисије.

(2) Техничка опрема из става (1) овог члана ће, уз надзор изборне комисије, бити коришћена приликом тестирања апликација за аутентификацију бирача и трансфер изборних резултата.

(3) Оператер, из члана (10) Упутства о спровођењу пилот пројеката на Локалним изборима 2024. године уз употребу изборних технологија, је једино овлашћено лице које има права за рад на апликацијама за аутентификацију бирача и трансмисију изборних резултата.

(4) Централна изборна комисија Босне и Херцеговине ће у свим основним изборним јединицама гдје се спроводи пилот пројекат именовати једног или два оператера више у односу на број бирачких мјеста на којима се спроводе избори, који ће бити у резерви у случају да неки од оператера мора да напусти бирачко мјесто.

(5) На пријеносни рачунар није дозвољено укључити нити један други медиј осим УСБ стика телеком оператера за успостављање сигурносног тунела за пријенос података. Исто тако с пријеносног рачунара није дозвољен приступ интернету. Предсједник бирачког одбора је обавезан да за све вријеме рада техничке опреме на бирачком мјесту врши надзор над техничком опремом како се не би иста користила у друге сврхе осим прописаних.

Члан 6.

(Вријеме и начин тестирања апликација за аутентификацију бирача и трансмисију изборних резултата)

(1) Оператери из члана 5 став (3) овог Упутства, су обавезни да најкасније 5 (пет) дана прије дана одржавања избора, према плану који ће израдити изборна комисија, инсталирају опрему и изврше тестирање апликација за аутентификацију бирача и трансмисију резултата. План тестирања апликација за аутентификацију бирача и трансмисију резултата изборна комисија доставља Централној изборној комисији БиХ.

(2) Централна изборна комисија БиХ ће обезбиједити да у вријеме из става (1) овог члана сервери Централне изборне комисије БиХ и Агенције за идентификационе / идентификацијске документе / исправе, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине (IDDEEA), буду у функцији како би се могло извршити тестирање апликација, као и особље које ће пружити подршку у случају проблема код инсталирања техничке опреме као и логовања на апликације.

(3) Оператери ће, уз присуство изборне комисије сваки за свој пријеносни рачунар, инсталирати опрему, покренути УСБ стик за успостављање „Сигурносног тунела“ и тестирати апликације за аутентификацију бирача и трансмисију изборних резултата.

(4) За потребе тестирања апликације за аутентификацију бирача изборна комисија је дужна обезбиједити два или три лица чије је име уписано на извод из Централног бирачког списка за то бирачко мјесто.

(5) Након завршеног тестирања изборна комисија ће доставити Централној изборној комисији БиХ извјештај о извршеном тестирању.

Члан 7.
(Поступак инсталрања техничке опреме на бирачком мјесту)

- (1) Оператер је обавезан да дође на своје бирачко мјесто дан прије одржавања избора када изборна комисија предаје изборни материјал бирачком одбору. Предсједник бирачког одбора ће, одмах након што преузме техничку опрему од изборне комисије, исту дати на употребу оператеру.
- (2) Оператер ће техничку опрему ставити у функцију, улоговати се на апликације како би провјерио да ли су доступне, након чега ће исту искључити из рада и оставити на бирачком мјесту, одмах до члана бирачког одбора који ради на идентификацији.
- (3) Техничка опрема ће у току ноћи прије дана одржавања избора бити закључана на бирачком мјесту заједно с осталим изборним материјалом под заштитом полиције како је прописао члан 5.3 став (4) Изборног закона Босне и Херцеговине.
- (4) Оператер је обавезан доћи на бирачко мјесто час прије отварања бирачког мјеста када ће техничку опрему ставити у функцију, улоговати се на апликације како би опрема била спремна за рад одмах након отварања бирачког мјеста. Апликације за аутентификацију бирача и трансмисију изборних резултата не смију бити коришћене прије него се бирачко мјесто отвори.

Члан 8.
(Поступак бирачког одбора када оператер не може да настави свој рад на бирачком мјесту)

- (1) Уколико оператер није у могућности да настави свој рад у току гласања или бројања гласачких листића, предсједник бирачког одбора о томе обавјештава изборну комисију. Оператер је обавезан да благовремено обавијести предсједника бирачког одбора о чињеници да ће напустити бирачко мјесто.
- (2) Изборна комисија ће, одмах по сазнању о одласку оператера с бирачког мјеста, на бирачко мјесто послати оператера из члана 5 став (4) овог Упутства.
- (3) Уколико оператер напусти бирачко мјесто у току гласања, а да предсједник бирачког одбора није на вријеме обавијестио изборну комисију како би на бирачко мјесто дошао нови оператер, предсједник бирачког одбора ће прекинути гласање до доласка новог оператера.

Члан 9.
(Поступак аутентификације бирача)

- (1) Члан бирачког одбора који ради на идентификацији бирача, након што пронађе име бирача на изводу из Централног бирачког списка, идентификациони документ бирача предаје оператеру.
- (2) Оператер по преузимању идентификационог документа, лична карта и возачка дозвола, исти скенира на бар читач како би утврдио да ли је име бирача уписано на изводу из Централног бирачког списка за то бирачко мјесто. Уколико је оператер преузео пасош тада уписује у апликацију јединствени матични број бирача како би утврдио да се име бирача налази на изводу из Централног бирачког списка.

(3) Након што се бирач потписао на изводу из Централног бирачког списка, оператер упућује бирача да стави кажипрст десне руке на читач отиска прста како би извршио своју аутентификацију. Уколико се аутентификација не може спровести с кажипрстом десне руке, оператер упућује бирача да на читач отиска прста ставља редослиједом палац десне руке, кажипрст лијеве руке и палац лијеве руке како би се аутентификација бирача извршила.

(4) Након што је бирач извршио аутентификацију оператер враћа бирачу идентификациони документ и упућује бирача да преузме своје гласачке листиће од члана бирачког одбора који издаје гласачке листиће.

Члан 10.

(Поступак оператера када бирач не може да потврди идентитет путем аутентификације)

(1) Уколико у току гласања оператер код бирача није у стању да утврди идентитет на основу отиска прста о томе ће обавијестити предсједника бирачког одбора.

(2) Након што добије обавијест да се за одређеног бирача не може утврдити идентитет путем отиска прста, предсједник бирачког одбора заједно с чланом бирачког одбора поново утврђује идентитет бирача и попуњава Образац потврда идентитета бирача након неуспјеле аутентификације (ПИБННА), који потписују предсједник бирачког одбора и члан задужен за идентификацију.

(3) Изборна комисија је обавезна да на бирачка мјеста достави по 5 (пет) образаца из става (2) овог члана.

(4) Бирачки одбор све задужене обрасце из става (2) овог члана пакује у коверту с изводом из Централног бирачког списка и ПДЛ обрасцима.

Члан 11.

(Поступак бирачког одбора код немогућности аутентификације и трансмисије резултата)

(1) Оператер у случају да техничка опрема има квар у току гласања, који он не може да отклони, или да је веза са серверима за аутентификацију бирача прекинута, обавјештава предсједника бирачког одбора о насталој ситуацији и позива Главног оператера да му помогне у отклањању проблема.

(2) Предсједник бирачког одбора прекида рад на бирачком мјесту док се квар не отклони или док се поново не успостави веза са серверима и поступак аутентификације се несметано даље настави. Предсједник бирачког одбора о насталој ситуацији обавјештава изборну комисију, а она обавјештава Централну изборну комисију БиХ.

(3) Бирачко мјесто у случају из става (2) овог члана, може максимално бити затворено 30 минута. У случају да се квар не може отклонити у наведеном року, нити успоставити поново веза са сервером за аутентификацију бирача, предсједник бирачког одбора ће отворити бирачко мјесто за гласање бирача без спровођења поступка аутентификације.

(4) Централна изборна комисија БиХ ће у случају немогућности наставка поступка аутентификације на бирачком мјесту, то бирачко мјесто искључити из Пилот пројекта.

Члан 12.

(Додјела корисничких права)

(1) Администратор апликације за унос изборних резултата, изборне комисије основне изборне јединице, је обавезан, поред редовне додјеле права референтима за унос изборних резултата, супервизору и контролорима изборних резултата, да додијели права, уноса изборних резултата на бирачком мјесту и оператеру који ће уносити изборне резултате на бирачком мјесту.

(2) Администратор из става (1) овог члана ће, на основу информације коју добије од изборне комисије, до дана избора одузети додијелена права оператеру из става (1) овог члана, уколико овај одустане од рада у бирачком одбору и додијелити права новом оператеру.

Члан 13.

(Унос података на изборни дан)

(1) Оператер ће одмах након што се отвори бирачко мјесто, у 07.00 часова, унијети податак у апликацију да је бирачко мјесто отворено.

(2) Уколико бирачко мјесто није отворено у 07.00 часова, оператер у апликацију уноси податак о разлозима кашњења у отварању бирачког мјеста и након што се отвори бирачко мјесто уноси податак да је бирачко мјесто отворено с временом отварања бирачког мјеста.

(3) Оператер на изборни дан уноси податке о одзиву, које му доставља члан бирачког одбора задужен за идентификацију у вријеме које одреди Централна изборна комисија БиХ, а које ће бити уврштено у апликацији, те након затварања бирачког мјеста податак да је бирачко мјесто затворено.

(4) Уколико оператер, из техничких разлога, није у могућности да унесе податке из става (1) и (3) овог члана, податке ће унијети особље за унос у изборној комисији. Предсједник бирачког одбора је обавезан све податке благовремено доставити изборној комисији како би исти били унесени у апликацију.

Члан 14.

(Унос изборних резултата за градоначелника града/начелника општине)

(1) Оператер ће, одмах након што бирачки одбор утврди број потписа на изводу из Централног бирачког списка, број оштећених и неискоришћених гласачких листића, те након што попуни Образац бројног стања унијети у апликацију податке за ниво градоначелника града/начелника општине, као и за ниво градског вијећа/скупштине града/општинског вијећа/скупштине општине с Обрасца бројног стања.

(2) Оператер ће након што бирачки одбор преброји гласачке листиће и предсједник бирачког одбора заврши попуњавање Обрасца ЗР – већински глас у апликацију унијети изборне резултате за начелника општине.

(3) Оператер ће у случају да апликација сугерише грешку код уноса статистичких података као и гласова за кандидате упозорити предсједника бирачког одбора да апликација сугерише чињеницу да изборни резултати нису у складу са свим математичким законитостима.

(4) Уколико предсједник бирачког одбора предузме радње којима би отклонио неправилности у изборним резултатима, оператер ће унијети кориговане резултате које је предсједник кориговао на Обрасцу ЗР – већински глас.

(5) Уколико предсједник бирачког одбора не предузме радње којима би отклонио неправилности у изборним резултатима, оператер ће унијети податке како су евидентирани на Обрасцу ЗР – већински глас.

(6) Изборни резултати се путем „сигурног тунела“ трансферишу на сервер Централне изборне комисије БиХ.

(7) Неправилности из става (5) овог члана, рјешаваће контролор изборних резултата изборне комисије, након што добије образац ЗР – већински глас с бирачког мјеста.

Члан 15.

(Унос изборних резултата за градско вијеће/скупштину града/општинско вијеће/скупштину општине)

(1) Оператер ће након бројања гласачких листића и попуњавања Обрасца ЗР – пропорционална заступљеност у апликацију унијети изборне резултате за општинско вијеће/скупштину општине.

(2) Оператер ће у случају да апликација сугерише грешку код уноса статистичких података као и гласова за политичке субјекте и гласова за кандидате политичких субјеката упозорити предсједника бирачког одбора да апликација сугерише чињеницу да изборни резултати нису у складу са свим математичким законитостима.

(3) Уколико предсједник бирачког одбора предузме радње којима би отклонио неправилности у изборним резултатима, оператер ће унијети кориговане резултате које је предсједник кориговао на Обрасцу ЗР – пропорционална заступљеност.

(4) Уколико предсједник бирачког одбора не предузме радње којима би отклонио неправилности у изборним резултатима, оператер ће унијети податке како су евидентирани на Обрасцу ЗР – пропорционална заступљеност.

(5) Изборни резултати се путем „сигурног тунела“ трансферишу на сервер Централне изборне комисије БиХ.

(6) Неправилности из става (4) овог члана ће рјешавати контролор изборних резултата изборне комисије, након што добије образац ЗР – пропорционална заступљеност с бирачког мјеста.

Члан 16.
(Објава изборних резултата)

(1) Централна изборна комисија БиХ ће објавити засебно резултате из Пилот пројекта трансмисија изборних резултата и они ће послужити у сврху контролних резултата с бирачких мјеста.

(2) Изборни резултати ће бити објављени по процедури прописаној у Дијелу шест – изборни резултати Правилника о спровођењу избора у Босни и Херцеговини

Члан 17.
(Поврат техничке опреме изборној комисији)

(1) Оператер ће, након што изврши унос прописан у члану 15 овог Упутства, искључити техничку опрему и спаковати је како би била спремна за транспорт. Предсједник бирачког одбора ће обавијестити предсједника изборне комисије да је техничка опрема спремна за транспорт.

(2) Предсједник изборне комисије ће посебним возилом преузети од предсједника бирачког одбора техничку опрему, што ће евидентирати својим потписима предсједник бирачког одбора и лице које преузима техничку опрему. За потребе преузимања техничке опреме предсједник изборне комисије може овластити посебно лице. Једно лице може преузети техничку опрему с више бирачких мјеста.

Члан 18.
(Поврат техничке опреме Централној изборној комисији БиХ)

(1) Централна изборна комисија БиХ ће донијети план преузимања техничке опреме од изборних комисија, на основу којег ће бити преузета техничка опрема.

(2) Техничка опрема ће бити преузета у сједишту изборне комисије о чему ће бити састављен записник о преузимању техничке опреме.

Члан 19.
(Остале радње на бирачком мјесту)

Бирачки одбор све друге радње, које нису прописане овим Упутством, спроводи у складу с Правилником о спровођењу избора у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, број: 31/24 и 43/24).

Члан 20.
(Ступање на снагу и објава у службеним гласилима)

Ово Упутство ступа на снагу даном објаве у „Службеном гласнику БиХ“, а биће објављено у „Службеним новинама ФБиХ“, „Службеном гласнику РС, у „Службеном гласнику Брчко дистрикта БиХ“ и на интернет-страници Централне изборне комисије БиХ www.izbori.ba.

Број:05-1-02-2-1873-1/24
Сарајево, 29.08.2024. године

Предсједница

Маријана Халиабдић

